

Uchwała Nr XXXVI/396/ 2009
Rady Miejskiej w Nidzicy
z dnia 26 marca 2009 r.

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Nidzica na lata 2009 - 2013

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r.: Nr 142, poz. 1592 ze zmianami: Dz. U. z 2002 r.: Nr 23, poz. 220; Nr 62 poz. 558; Nr 113, poz. 984; Nr 200, poz. 1688; Nr 214, poz.1806; Nr 153, poz.1271; Dz. U. z 2003 r.: Nr 162, poz.1568; Dz. U. z 2004 r.: Nr 102, poz. 1055 Nr: 116, poz. 1203; Dz. U. z 2005 r.: Nr 172, poz. 1441; Nr 175, poz. 1457; Dz. U. z 2006 r.: Nr 17, poz. 128; Nr 181, poz. 1337; Dz. U. z 2007 roku Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974; Nr 173 poz. 1218; Dz. U. z 2008 roku Nr 180, poz. 111 Nr 223, poz.458), i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 roku Nr 115, poz.728, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367, Nr 223, poz. 1458; Dz. U. z 2009 r. Nr 6, poz. 33) uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjąć Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Nidzica na lata 2009 – 2013 zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszych uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nidzicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Stanisław Paliński

Załącznik do Uchwały nr XXXVI/396/2009

Rady Miejskiej w Nidzicy

z dnia 26 marca 2009 roku

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ W GMINIE NIDZICA

„ OD POMOCY DO SAMOPOMOCY”.

na lata 2009-2013

NIDZICA, Marzec 2009

SPIS TREŚCI:

- I. WPROWADZENIE
- II. CEL PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
- III. KIERUNKI DZIAŁAŃ
- IV. ODBIORCY PROGRAMU - GRUPY DOCELOWE
- V. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU
- VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ
- VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY
- VIII. REALIZATORZY
- IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANI PROGRAMU
- X. SPOSOBY MONITOROWANIA , EWALUACJI I OCENY

WPROWADZENIE

Program Aktywności Lokalnej "Od pomocy do samopomocy" w gminie Nidzica jest dokumentem uzupełniającym zapisy zawarte w Strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2005-2013. (obszar Strategii 4.1) - "Stworzenie sprawnego i skutecznego systemu zwalczania i zapobiegania skutkom długotrwałego bezrobocia wśród świadczeniobiorców, oraz stworzenie skutecznych programów na rzecz aktywizacji długotrwale bezrobotnych"

PAL jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Poddziałania 7.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki- Priorytet VII „ Promocja Integracji Społecznej”

Program ma na celu wzmocnienie podmiotowości obywateli gminy oraz ich wspólnot, jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Program Aktywności Lokalnej dla gminy Nidzica jest odpowiedzią na cel, jaki został nakreślony w **Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej** dotyczący spójności społecznej tj. realizujący się w kształtowaniu nowego aktywnego państwa socjalnego. W tym wymiarze „konieczne staje się, więc inwestowanie w kapitał ludzki oraz kapitał społeczny, czyli inwestowanie w ludzi i w budowanie związków między nimi, w ich wzajemne zaufanie i zaangażowanie w sprawy wspólnoty, a więc to, co jest na równi z kapitałem finansowym podstawą rozwoju lokalnego. Poczucie tożsamości, przynależności i zaangażowania na rzecz małej ojczyzny jest podstawą świadomego obywatelstwa”.

Program aktywności lokalnej jest narzędziem rozwoju form aktywnej integracji, służącym aktywizacji społecznej i rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej poprzez prowadzenie działań aktywizacyjnych adresowanych do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną.

Aby   **zaangażować**   **społeczność**   **wybór**   **problemu**   **powinien**   **być:**
ważny   dla   mieszkańców,
możliwy   do   rozwiązania/   bez   grupy   zmian   osób
stwarzający możliwość do współdziałania jak najszerszej grupy osób.

W realizacji programów aktywności lokalnej stosuje się zestaw instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, mających doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia , uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanych przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnych koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych, takich jak m.in.:

- **USTAWĄ Z DNIA 12 MARCA 2004 R. O POMOCY SPOŁECZNEJ,**
- STRATEGIĄ ROZWOJU KRAJU NA LATA 2007-2015,**
- **NARODOWĄ STRATEGIĄ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA POLSK ,**
- **STRATEGIĄ POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007 – 2013, MINISTERSTWO POLITYKI SPOŁECZNEJ,**
- **NARODOWĄ STRATEGIĄ ROZWOJU NA LATA 2007-2013,**
- **STRATEGIĄ WSPIERANIA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO NA LATA 2007-2013, MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ,**
- **NARODOWĄ STRATEGIĄ SPÓJNOŚCI,**
- PROGRAMEM OPERACYJNYM KAPITAŁ LUDZKI NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013,**
- STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO- MAZURSKIEGO**

W dokumentach tych zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno- gospodarczemu kraju , a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe , a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Konieczne jest zatem wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie kapitału ludzkiego czyli zasobu wiedzy, umiejętności i potencjału, w który jest

wyposażony każdy człowiek oraz społeczność jako całość. Dzięki temu podmioty te są zdolne nie tylko do pracy, ale także do wprowadzania zmian w otoczeniu i kreowania nowych rozwiązań.

Z kapitałem ludzkim ściśle związany jest kapitał społeczny oznaczający zasoby umiejętności, informacji, kultury, wiedzy i kreatywności jednostek oraz związki pomiędzy ludźmi i organizacjami. Kapitał społeczny jest zatem sumą kapitałów jednostkowych, która powinna być wykorzystana i pomnażana przez wszelkie instytucje oraz jednostki samorządowe.

Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Wykluczenie społeczne, najprościej mówiąc, oznacza wyłączenie z życia społecznego. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące na terenie naszej gminy, ponieważ ze względu na sytuację społeczno – ekonomiczną zagraża wielu osobom i grupom, w tym głównie osobom długotrwale bezrobotnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo oraz wychowujących się poza rodziną, przedstawicielom mniejszości narodowych i etnicznych, bezdomnym, uzależnionym, osobom opuszczającym zakłady karne.

Zakończenie udziału w programie aktywności lokalnej powinno przyczynić się – dla odbiorców tych działań – do wzrostu ich kompetencji życiowych, zawodowych i społecznych.

Program Aktywności Lokalnej dla Miasta Nidzica jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Poddziałania (7.1.1) i powiatowe centra pomocy rodzinie w ramach Poddziałania (7.1.2) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki- Priorytet VII- „Promocja integracji społecznej”

II. CEL PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Celem Programu Aktywności Lokalnej „od pomocy do samopomocy” jest zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców gminy Nidzica we wszystkich obszarach życia społecznego poprzez zastosowanie działań aktywizujących i integrujących lokalną społeczność ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i tym samym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Cele szczegółowe:

1. zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
2. stworzenie warunków dla powstawania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej,
3. aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenie,
4. wypracowanie modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji i organizacji oraz mieszkańców,
5. poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych,
6. prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,
7. zwiększenie kompetencji zawodowych i społecznych osób pozostających poza rynkiem pracy,
8. wsparcie i promowanie postaw prospołecznych.

III. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele programu będą realizowane poprzez podejmowanie przedsięwzięć:

1. wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw,
2. systematyczne badanie potrzeb mieszkańców,
3. promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność

lokalną,

4. wspieranie rozwoju grup samopomocowych, wolontariatu.
5. tworzenie i wspieranie pracy w partnerstwie,
6. organizowanie spotkań obywatelskich, edukacyjnych, integracyjnych, kulturalno- sportowych itp.,
7. aktywizację, integrację i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym –
promocja działań wspierających więzi pokoleniowe,
8. inne wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

IV. ODBIORCY PROGRAMU – GRUPY DOCELOWE

Program skierowany jest do mieszkańców gminy Nidzica, w tym:

1. osób w ramach konkretnego środowiska,
2. członków danej społeczności lokalnej
3. osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia- czyli różnych grup w świetle zdiagnozowanych potrzeb.

Działania w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą skierowane w szczególności do osób i środowisk wykluczonych społecznie oraz zagrożonych tym zjawiskiem, m.in. klienci pomocy społecznej, centrum pomocy rodzinie, długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, bezdomnych, matki samotnie wychowujące dzieci. Wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo – wychowawcze lub rodziny zastępcze.

V. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

- **środowiskowej pracy socjalnej** – jest to działanie realizowane przez pracownika socjalnego, mające na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających tym działaniom z wykorzystaniem kontraktu socjalnego .

- **instrumentów aktywnej integracji** – to szereg instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej , edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej o której mowa w zasadach przygotowania , realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013:

- **działania o charakterze środowiskowym**- to inicjatywy integracyjne obejmujące między innymi: badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym czy turystycznym.

Ze względu na specyfikę naszej gminy: wielość grup i społeczności oraz różnorodności występujących w nich problemów Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany poprzez przygotowane rokrocznie podprogramy aktywności lokalnej skierowane do konkretnych społeczności lub grup, akceptowane każdorazowo przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

W ramach podprogramów PAL będą realizowane następujące działania:

- 1) Rozpoznanie środowiska lokalnego w formie „badania i działania”:
  - badania, opracowywanie programów, ekspertyz, analiz, i konkursów związanych z przygotowaniem i realizacją programu;

2) Rozwijanie komunikacji społecznej w środowisku:

- edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców;

3) Promowanie pracy wolontarystycznej:

- organizacja i finansowanie usług wspierających animację lokalną, w tym animator lokalny, lider klubu integracji społecznej, streetworker;

4) Budowanie lokalnego partnerstwa

5) Aktywizacja i mobilizacja mieszkańców do rozwiązywania grupowych i środowiskowych problemów

6) Prowadzenie nieformalnej edukacji dorosłych i młodzieży

7) Prowadzenie działań na rzecz integracji środowiska lokalnego

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz grup, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym,
2. integracja społeczności lokalnej i grup społecznych,
3. planowanie i realizowanie zadań wynikających z realnych potrzeb mieszkańców,
4. wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za podejmowane działania,
5. aktywizacja osób wykluczonych
6. Zintegrowanie lokalnych społeczności i grup społecznych,
7. wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne / aktywności na rynku pracy/.

VIII. REALIZATORZY

Realizatorami zadań programu są:

Urząd Miejski w Nidzicy,

Starostwo Powiatowe,

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

Nidzicki Ośrodek Kultury,

Powiatowy Urząd Pracy,

Placówki edukacyjne, sportowe

Policja i Straż Miejska,

Media lokalne,

Lokalny biznes, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, rady sołectkie, przedstawiciele kościoła.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANI PROGRAMU

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego,
- środków funduszy strukturalnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w ramach projektów systemowych przewidzianych dla Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie
- środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej,

- ze środków pochodzących od sponsorów

X.SPOSOBY MONITOROWANIA , EWALUACJI I OCENY

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej , które będą realizowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy.

Ponadto corocznie będą przygotowywane sprawozdania z realizacji podprogramów realizowanych w ramach PAL, które zostaną przedstawione Burmistrzowi Gminy.

Po zakończeniu realizacji programu aktywności lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań. Będzie w nim dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz rezultatów jakie one przyniosły. Wskazane zostaną także te metody i formy działań, które powinny być kontynuowane w latach następnych.